

Macedonian

HELP YOURSELF!

DON'T INVITE CRIME

СПРЕЧУВАЊЕ НА ПРОВАЛНИ КРАЖБИ ВО ДОМОВИ

Провалните кражби се насилство врз вашата приватност и безбедност. Влијанието врз вас и губењето на ненадоместливи предмети може да бидат поголеми од вредноста на украдените работи.

Мнозинството провални кражби не се однапред планирани и се случуваат преку ден кога нема никој дома. Најчесто украдени работи се накит, пари, компјутери и други електрични апарати, но кратците ќе украдат сè што мислат дека е вредно. Следете ги овие совети за да ги заштитите вашиот дом и личниот имот.

Листа за спречување на провални кражби	
Заклучете	„Тикнете“
Заклучувајте ги сите прозорци и врати, дури и кога сте дома. Незаклучените странични и задни врати и прозорци се места низ кои кратците најчесто влегуваат	☐
Поставете сигурносни брави (deadlocks) на сите надворешни врати и прозорци – не заборавајте да ги отклучите сигурносните брави кога сте внатре, за да можете лесно да избегате во случај на пожар	☐
Поставете безбедносна врата со мрежа (security screen door)	☐
Заклучувајте го вашето поштенско сандаче за да го спречите крадењето на пошта и лични документи	☐
Градинарскиот алат и скалите чувајте ги под клуч. Кратците може да го користат алатот за да ви провалат дома	☐
Заклучувајте ги гаражите и шупите (sheds)	☐
Други постапки	
Запознајте се со вашите соседи. Тие може да забележат невообичаени активности кога не сте дома	☐
Редовно внесувајте ги вашите канти за отпад и собирајте ја поштата за да изгледа дека некој живее во вашиот дом. Замолете некој од соседите да ги внесува вашите канти ако сте подолго отсутни	☐
Обезбедете вашата куќа да се гледа од улица, за минувачите и соседите да можат да забележат сомнителни активности	☐
Надвиснатите гранки и грмушки скастрете ги така да се подалеку од вашата куќа, за на кратците да им биде потешко да се скријат	☐
Опаковките на новопкупените скапи работи ставете ги во кантата за рециклирање – оставањето кутии на тревникот пред куќата им овозможува на кратците да знаат што имате дома	☐
Размислете да земете куче	☐
Инсталирајте осветление што се пали на сензор (sensor lighting)	☐
Инсталирајте алармен систем со надгледување (monitored alarm system)	☐
Проверете ги податоците на секој продавач или работник кои ќе ви дојдат на врата. За секоја сомнителна активност јавете на локалната полициска станица	☐
Размислете за инсталирање сеф за сместување на вредни работи	☐
Направете копии (backup) на компјутерските хард дискови	☐
Зачленете се во локалниот Neighbourhood Watch и бидете активни во спречувањето на криминал во вашата заедница	☐

Клучни совети за спречување на криминал

- **Заклучувајте** ги сите врати и прозорци
- **Изглед:** Направете да изгледа дека некој има внатре кога не сте дома
- **Откривање:** Направете на кратците да им е потешко да влезат без да бидат забележани
- **Обезбедите** ги вредните работи во сеф или на скриено место

Безбедност во врска со клучови

- Резервните клучови оставајте ги само кај сосед во кој имате доверба. Никогаш не ги кријте во вашиот имот.
- Сите резервни клучови или клучови од кола чувајте ги на сигурно место – клучовите од кола може да бидат украдени за време на провала и употребени за крадење коли.

Обележете ги вредните предмети

- Користете изгравирани или ултравиолетови белези за идентификација на вашите предмети. Обележаните предмети потешко се продаваат и полесно се враќаат ако бидат најдени.
- Обележете ги со буквата 'V' и бројот на вашата возачка дозвола. На пример, V123456.
- Фотографирајте ги вредните предмети и деталите запишете ги во образец за инвентар на имот (property inventory form).

Во случај на провала

- Пријавете на полицијата секоја сомнителна активност во вашето соседство.
- Ако во вашиот дом е извршена провала, не допирајте ништо. Јавете се на полицијата на Три Нули (000).

Ако некој влезе додека сте дома:

- Излезете надвор или засолнете се на сигурно место, на пример во безбедна соба, и јавете се на полицијата на Три Нули (000).
- Вашата и безбедноста на други се поважни одошто да се обидете да спречите провала

Ако ви треба полицијата веднаш да дојде, јавете се на Три Нули (000)
Ако имате информации за криминално дело, јавете се на Crime Stoppers на 1800 333 000

helpyourself.vic.gov.au

VICTORIA POLICE

Macedonian

HELP YOURSELF!

DON'T INVITE CRIME

СПРЕЧУВАЊЕ НА ПРОВАЛНИ КРАЖБИ ЗА ВРЕМЕ НА ОДМОР

Сезоната на годишни одмори треба да е време на опуштање и славење со семејството и пријателите. Меѓутоа, и натаму е важно однапред да се преземаат мерки вашиот дом и заедницата да бидат безбедни, особено ако не сте дома.

Следете ги овие совети, покрај тие во информативниот лист *Спречување на провални кражби дома*, за вашиот дом да биде безбеден додека сте на одмор.

Листа за спречување на провални кражби додека сте на одмор

Одржувајте го изгледот

„Тикетите“

Ако е можно, размислете некој да живее во вашата куќа или стан додека сте отсутни

Запрете ја испораката на вашата пошта или организирајте таа редовно да се собира, а не да се натрупува во поштенското сандаче

Откажете ја претплатата на весници – несобраните весници може да им покажат на кратците дека не сте дома

Договорете се со некој сосед да ги изнесува и внесува вашите канти за отпад

Побарајте од некој сосед повремено да ја паркира неговата кола во патеката (driveway) пред вашата куќа

Договорете се со некој сосед или пријател да ја одржува вашата градина и да го коси тревникот

Исклучете го тонот на вашиот телефон за кратците да не можат да слушнат кога свони

Поставете програматор (timer) што ноќе ќе вклучува ламба или осветление

Поставете програматор (timer) што ќе го вклучува и исклучува радиото преку ден

Бидете внимателни кога на социјалните мрежи пишувате за вашите планови за одење на одмор – не објавувајте дека дома ќе нема никого

Заклучувајте и засилете ги мерките на безбедност

Поставете брави на сите врати и прозорци

Инсталирајте и активирајте алармен систем

Заклучете ги на сигурно место сите алати и други предмети што може да бидат користени за провала

Следете ги советите од информативниот лист *Спречување на провални кражби дома*

Клучни совети за спречување на криминал

- **Изглед:** Направете да изгледа како некој да е дома. Организирајте некој да живее во вашиот дом или побарајте помош од сосед во кој имате доверба
- **Заклучувајте** ги сите врати и прозорци
- **Засилете** ја безбедноста на вашиот дом
- **Обезбедете** ги вредните предмети чувајќи ги на сигурно место.

Дополнителни средства

За да ја зголемите физичката безбедност на вашиот дом, користете ги советите од информативниот лист *Спречување на провални кражби дома*, што може да го преземете од интернет страницата www.helpyourself.vic.gov.au

Од интернет страницата www.police.vic.gov.au преземете го образецот *Absence from Residence (Отсуство од живеалиште)*, пополнете го и предадете го во локалната полициска станица

Известувањето на полицијата за вашето отсуство не ја гарантира безбедноста на вашиот дом и треба да се смета за дополнување на советите дадени во овој информативен лист.

Домови ќе бидат мета на кратци ако тие мислат дека нема никој дома.

Ако ви треба полицијата веднаш да дојде, јавете се на Три Нули (000)
Ако имате информации за криминално дело, јавете се на Crime Stoppers на 1800 333 000

helpyourself.vic.gov.au

VICTORIA POLICE

Macedonian

HELP YOURSELF!

DON'T INVITE CRIME

СПРЕЧУВАЊЕ НА КРАЖБИ НА МОТОРНИ ВОЗИЛА

Кратците на коли може да бидат професионалци или тие што само ја користат приликата. Во двата случаја украдените возила може да бидат користени за извршување на други криминални дела и да бидат оштетени, уништени или никогаш да не бидат најдени.

Мнозинството кражби на коли се случуваат во или околу приватни живеалишта, па затоа е важно да преземете чекори да ја заштитите вашата кола, дури и кога е паркирана во гаража, на патека покрај кука (driveway) или на улица.

Листа за проверка

Заклучувајте

„Тикнете“

Заклучувајте ја вашата кола – секогаш физички проверувајте дали е заклучена, дури и кога паркирате дома или излегувате од колата само за момент

Затворајте ги сите прозорци, вклучително тој на покривот (sunroof)

Вратите на колата треба да бидат заклучени додека возите

Обезбедете ја вашата кола

По можност, паркирајте ја колата во заклучена гаража

Ако немате гаража, паркирајте на патеката (driveway) покрај кука, а не на улица

Паркирајте на добро осветлено место заради зголемен ризик за кратците некој да ги види

Инсталирајте имобилизатор на моторот и аларм, ако веќе не се инсталирани

Размислете за користење на шипка за заклучување на воланот (steering wheel lock), особено во постарите возила

Размислете за инсталирање брава на хаубата (bonnet)

Во ретки и скапи коли инсталирајте GPS направа за следење (tracking device)

Клучни совети за спречување на криминал

- **Заклучувајте** ги сите врати и затворајте ги сите прозорци
- **Паркирајте** на добро осветлени и безбедни места
- **Клучовите** држете ги на сигурно место и никогаш не ги оставајте во колата
- **Инсталирајте** направа за спречување на кражба (anti-theft devices) и проверувајте дали работат.

Безбедност во врска со клучови

Во многу случаи на кражба на кола клучовите биле оставени во контакт-бравата (ignition).

- Никогаш не ги оставајте клучовите во колата
- На ниеден клуч не го ставајте вашето име и адреса, туку бројот на мобилниот телефон
- Резервните клучови од кола чувајте ги на сигурно место дома или на работа.

Ако ви е украдена колата

- Пријавете ја кражбата на полицијата или во итен случај јавете се на Три Нули (000)
- Веднаш известете ја вашата осигурителна компанија.

Ако ви треба полицијата веднаш да дојде, јавете се на Три Нули (000)
Ако имате информации за криминално дело, јавете се на Crime Stoppers на 1800 333 000

helpyourself.vic.gov.au

VICTORIA POLICE

Macedonian

HELP YOURSELF!

DON'T INVITE CRIME

СПРЕЧУВАЊЕ НА КРАЖБИ ОД МОТОРНИ ВОЗИЛА

До кражби од кола често доаѓа поради тоа што вредни предмети се оставаат да се гледаат или вратите и прозорците се оставаат незаклучени. Кражба може да се случи во секое време, па затоа е важно на кратците да не им се дава лесна прилика.

За да украдат, кратците ќе скршат прозорец или брава на колата, па цената на поправката може да е поголема од вредноста на украдените предмети. Следете ги овие едноставни мерки за да го намалите ризикот од кражба.

Листа за проверка	
Отстранете ги сите вредни предмети.	„Тикнете“
Не оставајте вредни предмети во вашето возило. Земете ги со себе, ако е можно.	☐
Ако мора да оставите вредни предмети во колата, незабележливо ставете ги во багажникот.	☐
Извадете го GPS апаратот и избришете ги трагите од прицврстување (suction mark) од прозорецот	☐
Не оставајте во колата лични документи како што се регистрацијата или возачката дозвола. Во нив е запишана вашата домашна адреса	☐
Не оставајте во колата клучови од дома или електронски направи за отворање на портата од гаража – тие може да бидат украдени и користени за провална кражба во вашиот дом	☐
Заклучувајте	
Заклучувајте ја вашата кола – секогаш физички проверувајте дали е заклучена, дури и кога паркирате дома или излегувате од колата само за момент	☐
Затворајте ги сите прозорци, вклучително тој на покривот (sunroof)	☐
Занаетчији – заклучувајте ги надворешните кутии за алат и опрема, ако не можат да се извадат	☐
Обезбедете ја вашата кола	
По можност, паркирајте во заклучена гаража	☐
Ако немате гаража, паркирајте на патеката (driveway) покрај куќа, а не на улица	☐
Паркирајте на добро осветлено место – кратците не сакаат да бидат фатени додека обиваат коли, па затоа зголемете ја можноста кратците да бидат забележани	☐
Инсталирајте аларм во колата	☐

Клучни совети за спречување на криминал

- **Отстранете** ги сите вредни предмети кога излегувате од колата
- **Заклучете** ги сите врати и затворете ги сите прозорци пред да излезете од колата
- **Паркирајте** ја колата на добро осветлени и сигурни места.

Најчесто крадени предмети

- Пари, паричници, кредитни карти
- Алат и електричен алат (powertools)
- Компјутери, мобилни телефони, камери, GPS и други електронски направи
- Чанти, накит, очила за сонце

Во случај на кражба

Ако од вашата кола се украдени вредни предмети, пријавете ја кражбата на полицијата.

Ако ви треба полицијата веднаш да дојде, јавете се на Три Нули (000)
Ако имате информации за криминално дело, јавете се на Crime Stoppers на 1800 333 000

helpyourself.vic.gov.au

VICTORIA POLICE

Macedonian

HELP YOURSELF!

DON'T INVITE CRIME

ЗАШТИТЕТЕ СЕ ОД КРАЖБА НА ЈАВНО МЕСТО

Викторија е динамично и сигурно место, но секој може да преземе разумни мерки на безбедност за да си го заштити личниот имот од кражба кога е надвор.

Мнозинството кражби на јавно место се случуваат кога вашите вредни предмети се јасно видливи и вашето внимание попуштило или кога вашите работи се оставени без надгледување. Пари, паричници, чанти и скапа електроника, како што се телефони и компјутери, се привлечни за кратците. Следете ги овие едноставни совети за да се заштитите себеси и спречите кражба.

Кога сте надвор	
Бидете претпазливи	„Тикнете“
Бидете самоуверени и чекорете со самодоверба	☐
Кога користите слушалки, едното уво секогаш нека ви биде непокриено	☐
Бидете претпазливи и внимавајте на луѓето кои изгледаат сомнително	☐
Не носете многу работи со себе	
Земете ги со себе само оние вредни работи што ви требаат за таа прилика	☐
Држете ги цврсто	
Секогаш држете ги вашите вредни предмети и никогаш не ги оставајте без надгледување	☐
Држете ги чантите на спротивната страна од коловозот	☐
Чантите или вредните предмети никогаш не ги оставајте на соседното седиште. Кога седите, чантата држете ја во skut или стапнете со ногата на нејзиниот ремен	☐
Ставете ги вредните предмети на сигурно место во колата пред внатре да ги ставите купените работи	☐
Не држете ги на видно место	
Чантите држете ги затворени за да не се гледаат вредните предмети во нив	☐
Приберете ги парите и паричникот веднаш по извршената трансакција	☐
Вредните предмети (телефони, плеери, лаптопи) чувајте ги скриени кога не ги користите	☐

Клучни совети за спречување на криминал

- Бидете претпазливи на јавни места
- Не носете со себе вредни предмети, држете ги цврсто и скриени
- Внимавајте на личната безбедност кога користите банкомати (ATM).

Безбедност во врска со банкомати (ATM)

Општо земено, користењето на банкомат е безбеден и практичен начин за подигање пари, но има некои важни мерки што може да ги преземете за да се заштитите.

- Користете банкомати сместени во згради, супермаркети или на други добро осветлени локации каде има доста народ
- Внимавајте на сомнителни луѓе и не користете банкомат ако не се чувствувате безбедни
- Проверете на процепот за карта (card slot) да нема некакви сомнителни знакови – на пример, некој прицврстен предмет
- Покријте го бројчаникот со другата рака кога го внесувате вашиот PIN
- Вашиот PIN никогаш не го запишувајте и не го внесувајте во вашиот телефон – запаметете го
- Подигајте само толку пари колку ви требаат во тој момент – веднаш ставете ги во паричникот
- Ако машината не ви ја врати картата, веднаш известете ја банката
- За повеќе информации за безбедноста во врска со банкомати, посетете ја интернет страницата на вашата финансиска институција.

Во случај на кражба

- Не се обидувајте вашите вредни предмети да ги земете назад од крадецот. Вашата безбедност е најважна
- Ако нешто ви е украдено, веднаш јавете на локалната полициска станица
- Дајте и на полицијата детални податоци за украдените предмети.

Ако ви треба полицијата веднаш да дојде, јавете се на Три Нули (000)
Ако имате информации за криминално дело, јавете се на Crime Stoppers на 1800 333 000

helpyourself.vic.gov.au

VICTORIA POLICE

